

Kúria ítélete

Az ügy száma: Bfv.III.150/2023/6.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Bartkó Levente, a tanács elnöke
Dr. Varga Eszter, előadó bíró
Molnár Ferencné dr., bíró
Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla, bíró
Dr. Hornyák Szabolcs János, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2023. június 27.

Az ügy tárgya: költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények

Terhelt(ek): a XXIII. rendű
a XXXII. rendű

Első fok: Fővárosi Törvényszék, 3.B.605/2020/248., ítélet,
előkészítő ülés, 2022. január 7.

Másodfok: Fővárosi Ítéltábla, 4.Bf.85/2022/6., ítélet,
tanácsülés, 2022. szeptember 1.

Az indítvány előterjesztője: a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség

Az indítvány iránya: a XXIII. rendű és a XXXII. rendű terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt az I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Fővárosi Törvényszék 3.B.605/2020/248. számú és a Fővárosi Ítéltábla 4.Bf.85/2022/6. számú ítéletét megváltoztatja,

a XXIII. rendű terhelttel szemben kiszabott 3 (három) év – gazdasági társaság vezető tisztségviselő, illetve felügyelőbizottsági tag – foglalkozástól eltiltást mellőzi,

a XXXII. rendű terhelttel szemben kiszabott 5 (öt) év – gazdasági társaság vezető tisztségviselő, illetve felügyelőbizottsági tag – foglalkozástól eltiltást mellőzi.

Egyebekben a megtámadott határozatot hatályában fenntartja.

A Kúria ítélete ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I.

[1] A Fővárosi Törvényszék a 2022. január 7. napján – előkészítő ülésen – kihirdetett 3.B.605/2020/248. számú ítéletében:

– a XXIII. rendű terheltet bűnösnek mondta ki közokirat-hamisítás büntetében [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont]. Ezért öt 150 napi tétel – a napi tétel összegét 1.000 forintban megállapítva –, összesen 150.000 forint pénzbüntetésre és 3 év – gazdasági társaság vezető tisztségviselő, illetve felügyelőbizottsági tag – foglalkozástól eltiltásra ítélte. A pénzbüntetés megfizetésére 15 havi részletfizetést engedélyezett. Rögzítette továbbá, hogy amennyiben a pénzbüntetést nem fizeti meg, illetve annak egy havi részletének megfizetését elmulasztja, a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét egy napi tételként kell egy-egy nap fogházbüntetésre átváltoztatni.

– a XXXII. rendű terheltet bűnösnek mondta ki közokirat-hamisítás büntetében [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont]. Ezért öt 200 napi tétel – a napi tétel összegét 1.000 forintban megállapítva –, összesen 200.000 forint pénzbüntetésre és 3 év – gazdasági társaság vezető tisztségviselő, illetve felügyelőbizottsági tag – foglalkozástól eltiltásra ítélte. A pénzbüntetés megfizetésére 10 havi részletfizetést engedélyezett. Rögzítette továbbá, hogy amennyiben a pénzbüntetést nem fizeti meg, illetve annak egy havi részletének megfizetését elmulasztja, a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét egy napi tételként kell egy-egy nap fogházbüntetésre átváltoztatni. Rendelkezett az eljárás során felmerült bűnügyi költség viseléséről.

[2] Kétirányú fellebbezések alapján eljárva a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2022. szeptember 1. napján tanácsulésen meghozott 4.Bf.85/2022/6. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, a XXXII. rendű terhelt vonatkozásában a pénzbüntetés napi tételeinek számát 350-re emelte, így a pénzbüntetés teljes összegét 350.000 forintra, míg a foglalkozástól eltiltást 5 évre súlyosította. Egyebekben az elsőfokú ítéletet a XXIII. rendű és a XXXII. rendű terhelt tekintetében helybenhagyta.

[3] A jogerős ügydöntő határozat által megállapított – a felülvizsgálattal érintett – tényállás lényege a következő:

– a XXIII. rendű terheltet terhelttársa rávette, hogy névlegesen legyen a cégjegyzékszámú gazdasági társaság cégnyilvántartásba bejegyzett tagja és ügyvezetője. A XXIII. rendű terhelt ennek alapján 2017. december 8. napján valós ügyleti akarat és a cég képviselőjének szándéka nélkül ügyvezetői tisztséget elfogadó nyilatkozatot, alapító okiratot, alapítói határozatokról szóló iratot, taggyűlési jegyzőkönyvet és tagjegyzéket írt alá, mely okiratok szerint a cégjegyzékszámú társaság tagja és ügyvezetője lett. A társaság neve Kft.-re, székhelye a

címre változott. – A benyújtott valótlan tartalmú okiratok alapján a Budapest Környéki Törvényszék Cégbírósága 2017. december 8. napjától a XXIII. rendű terhelte a Kft. önálló képviseleti joggal rendelkező ügyvezetőjeként, illetve tagjaként, a címet a társaság székhelyeként 2017. december 13. napján bejegyezte a közhiteles nyilvántartásba. Az aláírt okiratokkal ellentétben a XXIII. rendű terhelte a Kft.-t ténylegesen nem képviselte, annak működésében nem vett részt, a társaságot valójában a terhelttársai irányították és használták.

– A terhelttársa megbízásából ismeretlen személy rávette a XXXII. rendű terhelte, hogy legyen a Kft. cégnyilvántartásba bejegyzett képviselője. A XXXII. rendű terhelte ennek alapján valós üzleti akarat és a cég képviseletének szándéka nélkül 2018. szeptember 11. napi keltezéssel ügyvezetői tisztséget elfogadó nyilatkozatot, taggyűlésről és taggyűlési határozatokról szóló jegyzőkönyvet, székhelyhasználatról szóló nyilatkozatot, tagjegyzéket, valamint társasági szerződést írt alá. – Az okiratok szerint a Kft. ügyvezetője a XXXII. rendű terhelte, a társaság székhelye cím lett. A benyújtott valótlan tartalmú okiratok alapján a Fővárosi Törvényszék Cégbírósága a XXXII. rendű terhelte 2018. szeptember 11. napjától a Kft. önálló képviseleti joggal rendelkező ügyvezetőjeként, a címet a társaság székhelyeként 2018. október 12. napján bejegyezte a közhiteles cégnyilvántartásba. A XXXII. rendű terhelte 2018. november 5. napi keltezéssel aláírta a taggyűlésről és a taggyűlési határozatokról szóló jegyzőkönyvet, valamint társasági szerződést, melyek szerint a Kft. elnevezését Kft.-re változtatta. A Fővárosi Törvényszék Cégbírósága 2018. december 3. napján a Kft. elnevezését 2018. november 5. napjától Kft.-re változtatta.

– A XXXII. rendű terhelte a Kft.-t, majd a Kft.-t ténylegesen nem képviselte, az nem is állt szándékában, a társaság ügyvezetőjeként nem járt el.

II.

[4] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.732/2022/2. szám alatt felülvizsgálati indítványt terjesztett elő a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában írt okból a XXIII. rendű és a XXXII. rendű terhelte javára a jogerős ítélet megváltoztatása, és a foglalkozástól eltiltás mellőzése érdekében.

[5] Indokai szerint az első- és másodfokú bíróság ítélete törvénysértő, mert a Btk. 52. § (1) bekezdésében meghatározott foglalkozástól eltiltás törvényi feltételei nem állnak fenn sem a XXIII. rendű, sem a XXXII. rendű terhelte esetében.

[6] Kifejtette, hogy a foglalkozástól eltiltás alkalmazásánál irányadó 18/2007. BK vélemény alapján a „foglalkozásának felhasználásával” megfogalmazás arra utal, hogy az elkövető a szándékos bűncselekmény megvalósításakor a foglalkozását mintegy eszközül használja, a foglalkozás által biztosított lehetőséget vagy alkalmat kihasználva cselekszik. Erre tekintettel nem volt jogi alapja a Btk. 52. § (1) bekezdés b) pont alkalmazásának.

[7] A Btk. 52. § (1) bekezdés a) pontjában rögzített ok alkalmazásának feltétele pedig a bűncselekmény szakképzettséget igénylő foglalkozás szabályainak megszegésével történő elkövetése, azonban ennek törvényi feltételei nem állnak fenn.

[8] A Legfőbb Ügyészség BF.1401/2022/3. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt – annak indokaival egyetértve – fenntartotta. Indítványozta, hogy a Kúria a XXIII. rendű és a XXXII. rendű terhelttel szemben a gazdasági társaság vezető tisztségviselő, illetve felügyelőbiztosági tag foglalkozástól eltiltás kiszabását mellőzze, egyebekben a megtámadott határozatokat hatályában tartsa fenn.

III.

[9] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség felülvizsgálati indítványa alapos.

[10] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozatával szembeni jogi kifogás lehetőségét biztosítja. Kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokból vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[11] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont második fordulat ba) alpontja szerint a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság – a bűncselekmény minősítésén túl – a Btk. más szabályának megsértésével szabott ki törvénytől eltérő büntetést.

[12] A Be. 659. § (5) bekezdése értelmében a Kúria a jogerős ügydöntő határozatot – a (6) bekezdésben meghatározott kivétellel – csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében, és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül.

[13] A kiszabott büntetés törvényessége kérdésében csak akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a kiszabott büntetés, illetve annak neme és mértéke a büntetőtörvény valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe ütközik (BH 2012.239., BH 2005.337., BH 2016.264.II.).

[14] Törvénytől eltérő büntetés címén – a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont második fordulat ba) alpontja szerinti – felülvizsgálati ok az olyan anyagi jogi szabály megszegése, aminek alkalmazását a büntetés (intézkedés) meghatározása esetében a törvény a bíróság számára korlátok közé szorítva biztosítja, és ennek elvétése miatt a Be. egyszerűsített felülvizsgálat keretében nem ad jogorvoslati lehetőséget.

[15] Az ügyészség helytállóan hivatkozott arra, hogy a XXIII. rendű és a XXXII. rendű terhelt vonatkozásában törvénytől eltérő a foglalkozástól eltiltás büntetés kiszabása.

[16] A Btk. 52. § (1) bekezdés b) pontja szerint a foglalkozás gyakorlásától azt lehet eltiltani, aki a bűncselekményt foglalkozásának felhasználásával, szándékosan követi el.

[17] Ebben az esetben a foglalkozás tulajdonképpen eszköze a bűncselekmény elkövetésének. Ilyenkor a szakképzettséget nem kívánó foglalkozás is számításba jöhet.

[18] A foglalkozástól eltiltás előfeltétele ebben az esetben az, hogy a foglalkozás felhasználásával kövessék el a szándékos bűncselekményt. Tisztázni kell, hogy az elkövető mennyiben használta fel a foglalkozását a bűncselekmény megvalósulásánál. Ez mellőzhetetlenné teszi, hogy az elkövető munkaköre megállapítást nyerjen. A foglalkozási ágon belül a ténylegesen betöltött munkakört, annak adottságait, az azáltal nyújtott lehetőségeket lehet csak felhasználni, így az említett büntetés alkalmazásának alapjául is ez szolgálhat.

[19] Amennyiben a terheltnek ilyen munkaköre nincs, a foglalkozástól eltiltásra nem kerülhet sor. A szakképzettséghez vagy hatósági engedélyhez nem kötött foglalkozáson tehát a Btk. 52. § (1) bekezdés b) pontja vonatkozásában a munkakört kell érteni.

[20] A „foglalkozásának felhasználásával” kitétel pedig arra utal, hogy az elkövető a szándékos bűncselekmény véghezvitele során foglalkozását mintegy eszközül használta fel, más szóval a foglalkozás által adott lehetőséget vagy alkalmat közvetlenül kihasználta. Ennek nem, mint lehetőségnek, hanem ténylegesen kell fennállnia. Meg kell tehát állapítani, hogy az elkövető milyen módon használta fel a foglalkozás nyújtotta lehetőséget a bűncselekmény véghezvitelénél. Ez az adott esetben az elkövetés módjából, az elkövetési körülményekből állapítható meg. Amennyiben a bűncselekmény elkövetéséhez a foglalkozás felhasználására

nem volt szükség, illetve arra ténylegesen nem került sor, a Btk. 52. § (1) bekezdés b) pontja alkalmazására nincs alap (a foglalkozástól eltiltás alkalmazásáról szóló 18/2007. BK vélemény).

[21] A Btk. 342. § (1) bekezdés c) pontja alapján, aki közreműködik abban, hogy jog vagy kötelezettség létezésére, megváltozására vagy megszűnésére vonatkozó valótlan adatot, tény vagy nyilatkozatot foglaljanak közokiratba, közokirat-hamisítás büntetettét követi el.

[22] Az irányadó tényállás szerint a XXIII. rendű és a XXXII. rendű terhelt is névleg, azaz ténylegesen a gazdasági társaságok irányításának, vezetésének és képviselésének szándéka nélkül vált a társaságok ügyvezetőjévé. Mindkét terhelt esetében a tényállásban rögzítésre került, hogy a társaságokat nem képviselték, azok működésében nem vettek részt.

[23] Ebből következik, hogy egyik terhelt sem fejtett ki ügyvezetőként olyan tevékenységet, amellyel a gazdasági társaságok ügyvezetőire vonatkozó jogokat és kötelezettségeket gyakorolta volna, így ügyvezetői foglalkozás gyakorlására – és annak felhasználására – nem kerülhetett sor.

[24] A Legfőbb Ügyészség helyesen utalt arra átiratában, hogy a XXIII. rendű és a XXXII. rendű terhelt célja az volt, hogy a gazdálkodó szervezetek vezető tisztségét névlegesen betöltve, a gazdasági társaságokat a nevére vegye, miközben a tényleges vezetésben nem vett részt, és nem is állt szándékában valós gazdasági tevékenység folytatása.

[25] Ekként a Btk. 52. § (1) bekezdés b) pontjában írt követelmények nem állnak fenn sem a XXIII. rendű terhelt, sem a XXXII. rendű terhelt esetében.

[26] A Btk. 52. § (1) bekezdés a) pontja szerint a foglalkozás gyakorlásától azt lehet eltiltani, aki a bűncselekményt szakképzettséget igénylő foglalkozása szabályainak megszegésével követi el.

[27] Ezen esetkör törvényi feltételei szintén nem állnak fenn figyelemmel arra, hogy ezen foglalkozástól eltiltásra vonatkozó szabály a szakképzettséget igénylő, elkövető által gyakorolt foglalkozást jelenti.

[28] A Kúria – az ügyészség indítványában foglalt indokokkal egyetértve – megállapította, hogy a XXIII. rendű és a XXXII. rendű terhelttel szemben a gazdasági társaság vezető tisztségviselői, illetve felügyelőbizottsági tag foglalkozástól eltiltás kiszabása törvénysértő.

[29] Ekként a Kúria – miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, melynek vizsgálata a Be. 659. § (6) bekezdése értelmében hivatalból köteles – a Be. 660. § (1) bekezdése alapján tanácsulésen az ügyészség felülvizsgálati indítványának helyt adott, és a megtámadott határozatot a XXIII. rendű és a XXXII. rendű terhelt tekintetében a Be. 662. § (2) bekezdés b) pont második fordulata szerint megváltoztatta. Egyebekben a megtámadott határozatot a XXIII. rendű és a XXXII. rendű terhelt vonatkozásában a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

IV.

[30] A Kúria ítélete elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont második fordulata zárja ki.

[31] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon

jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2023. június 27.

Dr. Bartkó Levente s.k. a tanács elnöke, Dr. Varga Eszter s.k. előadó bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró, Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla s.k. bíró, Dr. Hornyák Szabolcs János s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző